

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

**dokonanej w dniach 11-12.04.2017 na kierunku wokalistyka
prowadzonym na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii
Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu**

Warszawa, 2017

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku.....	4
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	7
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	10
Dobre praktyki	10
Zalecenia	10
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	10
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	10
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	13
Dobre praktyki	13
Zalecenia	13
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	14
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	14
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	16
Dobre praktyki	16
Zalecenia	17
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	17
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	17
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	18
Dobre praktyki	19
Zalecenia	19
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	19
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	19
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	20
Dobre praktyki	20
Zalecenia	20
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	21
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	21
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	22
Dobre praktyki	22

Zalecenia	22
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	22
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	22
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	24
Dobre praktyki	24
Zalecenia	24
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	24
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	24
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	25
Dobre praktyki	26
Zalecenia	26
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	26
Załączniki:	30
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia.....	30
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	30
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....	31
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	38
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	39
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	39
Załącznik nr 7. Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena	39

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Sławomir Kaczorowski, członek PKA
członkowie:

1. prof. dr hab. Piotr Łykowski, ekspert PKA
2. dr hab. Monika Jakowczuk, członek PKA
3. Dagny Czajkowska, ekspert student
4. mgr Małgorzata Piechowicz, ekspert ds. postępowania oceniającego

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku wokalistyka prowadzonym na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Poprzednio dokonano oceny w roku akademickim 2010/2011, przyznając ocenę pozytywną (uchwała Nr 409/11 z dnia 16 czerwca 2011 r.). Wśród sformułowanych przez Zespół Oceniający uwag znalazły się: nieprawidłowości dotyczące treści zawartych w sylabusach zajęć dydaktycznych i procesu rekrutacji kandydatów na studia, braku kompleksowości i systematyczności procedur związanych z ankietyzacją studentów, potrzeby zmiany profilu Wydziału na Wokalno-Aktorski, potrzeby wydłużenia studiów licencjackich do 4 lat, zgłaszanego przez studentów braku dostępności sal do ćwiczeń poza godzinami ich zajęć dydaktycznych, rozważenia sugestii zgłaszanych przez studentów odnośnie sekwencji przedmiotów w planie studiów, niewystarczającego wsparcia udzielanego Samorządowi Studentów, a także braku w strukturze organizacyjnej Uczelni jednostki o kompetencjach Biura Karier. Ocena skuteczności działań podjętych w odpowiedzi na uwagi sformułowane przez Zespół Oceniający PKA znajduje się w cz. 8 Raportu.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z Raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału, dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z autorami Raportu samooceny, członkami Uczelnianej i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, pracownikami odpowiedzialnymi za zasoby biblioteczne i pracę biblioteki, pracownikami biura karier, przedstawicielami Samorządu Studentów, studentami, nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitację zajęć, dokonano oceny losowo wybranych pisemnych prac dyplomowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu oraz współpracujący z nim eksperci poinformowali Władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1,a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków Zespołu Oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	wokalistyka
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia
Profil kształcenia	ogólnoakademicki

Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar sztuki	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina sztuk muzycznych w dyscyplinie wokalistyka	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów, 180 punktów ECTS, cykl 3-letni wygasający - ostatnia rekrutacja odbyła się na rok akademicki 2014/15 8 semestrów, 240 punktów ECTS, pierwsza rekrutacja odbyła się na rok akademicki 2016/17	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	śpiew solowy	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	licencjat	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	9	
	Studia stacjonarne	
	I stopnia	II stopnia
Liczba studentów kierunku	43	-----
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	2375 (cyklu 3-letni) 2465 (cykl 4-letni)	-----

Nazwa kierunku studiów	wokalistyka	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar sztuki	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina sztuk muzycznych w dyscyplinie wokalistyka	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	4 semestry, 120 punktów ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	śpiew solowy	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	magister sztuki	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	9	
	Studia stacjonarne	
	I stopnia	II stopnia
Liczba studentów kierunku	-----	39
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego	-----	1665

udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych		
--	--	--

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

.....

.....

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1 Na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu prowadzone są studia I i II stopnia – na kierunku wokalistyka, w specjalności śpiew solowy. Koncepcja kształcenia na Wydziale jest zgodna z misją i strategią rozwoju Uczelni sformułowaną w „Strategii Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu w latach 2012-2020”.

Absolwent studiów I stopnia jest przygotowany do podjęcia pracy solisty i chórzysty w zawodowych zespołach wokalnych teatrów operowych i filharmonii, a także w wokalnych zespołach kameralnych. W niektórych, indywidualnych przypadkach absolwent posiada już umiejętności praktyczne i teoretyczne umożliwiające samodzielne tworzenie interpretacji dzieła muzycznego i podjęcie pracy w charakterze śpiewaka-solisty. Podczas studiów I stopnia duży nacisk położony jest na poznanie podstaw sztuki aktorskiej co pozwala absolwentom podjąć pracę zarówno w teatrach muzycznych i dramatycznych, jak również do prowadzenia działalności artystycznej w instytucjach kultury i mediach. Absolwent otrzymuje tytuł zawodowy licencjata sztuki, który uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia II stopnia.

Studia II stopnia stanowią kontynuację procesu dydaktycznego realizowanego na studiach licencjackich ze szczególnym uwzględnieniem praktycznego zastosowania elementów posiadanej wiedzy i umiejętności. Istotnym celem studiów II stopnia jest pełne ukształtowanie indywidualnej osobowości artystycznej studenta oraz umiejętności grupowego współtworzenia projektów artystycznych będących połączeniem sztuk muzycznych i teatralnych. Absolwent studiów II stopnia kierunku wokalistyka posiada umiejętności praktyczne i teoretyczne umożliwiające samodzielne tworzenie interpretacji dzieła muzycznego i podjęcie pracy śpiewaka-solisty. Jest on także przygotowany i posiada kwalifikacje do nauczania w zakresie swej specjalności na wszystkich poziomach edukacji muzycznej – w szkolnictwie artystycznym I i II stopnia oraz w uczelniach wyższych. Absolwent otrzymuje tytuł zawodowy magistra sztuki, który uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia doktoranckie – III stopnia.

Kierunek wokalistyka zorientowany jest na wykształcenie profesjonalnego śpiewaka-solisty i aktora scen muzycznych. Z tego założenia wynikają różnice w stosunku do innych kierunków prowadzonych w Akademii Muzycznej w Poznaniu. Jest to jedyny kierunek na uczelni, na którym oprócz predyspozycji ogólnomuzycznych rozwijanych podczas studiów, główny nacisk położony jest na kształtowanie naturalnego, własnego instrumentarium jakim jest głos ludzki, zarówno jeśli chodzi o jego strukturę i budowę, jak i umiejętności techniczne. Kształtowanie osobowości artystycznej śpiewaka jest również bardzo zindywidualizowane i znacznie odbiega od innych kierunków prowadzonych na uczelni m.in. poprzez konieczność rozwijania predyspozycji aktorskich i kształtowanie świadomości i plastyki ciała. Różnice w stosunku do innych kierunków zauważalne są również w związku z koniecznością praktycznej umiejętności czytania nut głosem i rozwijaniem słuchu harmonicznego tak istotnego w wokalnym wykonawstwie ansamblowym. Jeśli dodamy do tego potrzebę odnalezienia się w przestrzeni sceniczno-estradowej ze wszystkimi tego atrybutami (światła, scenografia, kostiumy itp.) stwierdzić można, że kierunek wokalistyka jedynie w zakresie ogólnomuzycznym pokrewny jest innym kierunkom prowadzonym na Uczelni. Ze względu na swoją specyfikę zawodu śpiewaka i aktora scen muzycznych większość obszarów jest indywidualna i przynależna tylko do tego określonego kierunku. Koncepcja kształcenia wokalisty jest zgodna z wytycznymi Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczącymi Krajowych Ram Kwalifikacji (Rozporządzenie z dnia 2 listopada 2011 r.), zaś realizacja kształcenia w odniesieniu do uprawnień związanych z wykonywaniem zawodu nauczyciela spełnia wymogi Rozporządzenia MKiDN z dnia 20 maja 2014 r. (Dz. U. 2014, poz. 784). Program nauczania był konsultowany z ekspertami oraz

konfrontowany z programami nauczania wyższych szkół artystycznych kształcących na zbliżonych kierunkach (np. Berlin, Hamburg, Wiedeń).

Działalność Wydziału opiera się na misji i strategii rozwoju Uczelni; zakłada stały rozwój jakości kształcenia i pełną realizację wymaganych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Istotą kształcenia jest powiązanie zdobywanych kompetencji w zakresie techniki wokalne i wzrastaniem osobowości artystycznej z wiedzą teoretyczną, która warunkuje rozwój podstaw metodologii badawczej i umiejętności krytycznej analizy zagadnień, efektem których jest praca naukowa.

1.2 Wydział Wokalno-Aktorski Akademii Muzycznej w Poznaniu prowadzi obecnie sześć projektów badawczych, ściśle związanych z kierunkiem wokalistyka:

- Partie operowe i oratoryjno-kantatowe i ich uwarunkowanie stylistyczne w polskiej tradycji
- Wpływ procesów transformacji obejmujących solową twórczość wokalną na przestrzeni wieków (od XVII do XXI) na rozwój wokalistyki artystycznej
- Sztuka koloratury. Metodyczne zagadnienia kształcenia głosu sopranowego
- Maszyński, Szopski, Joteyko, Kassern – *Moniuszko In Memoriam*
- Janina Cygańska – dziekan, pedagog, artysta i człowiek
- Meandry wokalistyki – wybrane zagadnienia

Wśród pozytywnych efektów, które przynosi realizacja w/w projektów można wymienić: wzrost świadomości i umiejętności pedagogów – zwłaszcza w zakresie stylistyki, znaczne poszerzenie merytorycznych procesów dydaktycznych. Studenci zdobyli pełniejszą kompetencję badawczą poprzez aktywny udział w przygotowaniach wykładów, artykułów, koncertów i spektakli. Dokonano m.in. analizy wykonywanych przez studentów pieśni; w efekcie zrealizowano koncerty tematyczne (także poza Uczelnią), powstały także dwie prace doktorskie. Wyniki tych badań, a także efektów prac obejmujących zakres problematyki kształcenia głosu sopranowego prezentowano na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Przygotowano i zaprezentowano referaty (m. in. XXIV Pacific Voice Conference – edycja polska 2016, Warszawa, Lublin oraz Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Praktyczna w Charkowie, w 2016). W roku 2013 powołano do życia coroczny cykl konferencji naukowych „Moniuszko In Memoriam”. Przygotowano i wydano w 2016 roku książkę „Pamięci naszych mistrzów”, w planach monografia dotycząca Janiny Cygańskiej – wyjątkowo zasłużonego pedagoga poznańskiej Akademii Muzycznej. W działalności artystycznej ostatnich lat najważniejsze przedsięwzięcia to wielokierunkowo przygotowywane dwie prapremiery operowe: „Mikołajek i inne chłopaki” Roberta Mateji oraz „The Angel of the Odd” Bruno Colli’ego.

Należy zatem stwierdzić, że badania prowadzone są w obszarze sztuki, odpowiadającym obszarowi kształcenia, do którego kierunek został przyporządkowany, w dyscyplinie artystycznej wokalistyka, do której odnoszą się efekty kształcenia. Wyniki badań są wykorzystywane: bezpośrednio, w realizacji bieżącego i projektowaniu najbliższego programu kształcenia oraz pośrednio – poprzez wzrost świadomości i umiejętności kadry, a także poszerzanie horyzontów studentów.

1.3. Efekty kształcenia na Wydziale Wokalno-Aktorskim w Poznaniu na studiach stacjonarnych I i II stopnia są zgodne z profilem studiów ogólnoakademickich i należą do obszaru kształcenia w zakresie sztuki. Przyjęte w Jednostce efekty kształcenia na kierunku wokalistyka są spójne z wytycznymi w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 4 listopada 2011 r. Ze względu na specyfikę programu kształcenia na kierunku, oceniana Jednostka postanowiła jednakowoż przyporządkować efekty kształcenia nie tylko do dziedziny sztuk muzycznych, ale również do dziedziny sztuk teatralnych. Umieszczono kilka wybranych efektów z dziedziny sztuk teatralnych. Zespół Oceniający PKA uważa za niecelowe poszerzenie spektrum o inne dziedziny. Misją wydziałów wokально-aktorskich powinno być pełne spełnienie kryteriów dla dziedziny sztuk muzycznych, w tym kierunku wokalistyka. Pokrewieństwo wokalistyki i sztuk teatralnych jest niezaprzeczalne – przede wszystkim w aspekcie śpiewu operowego, niemniej jednak wykonawstwo operowe jest jednym z wielu składowych pełnego warsztatu wokálnego. Absolwent wydziału wokально-aktorskiego (przy uwzględnieniu jego wiedzy, umiejętności i kompetencji) nie jest wystarczająco przygotowany do podjęcia pracy w charakterze aktora.

Decyzją Dziekana Wydziału Wokalno-Aktorskiego w Poznaniu powołano Zespół przygotowujący moduły kształcenia zgodnie z wytycznymi KRK i efektami kształcenia dla kierunku wokalistyka.

Efekty kształcenia na studiach I stopnia zakładają uzyskanie przez studentów ogólnej i podstawowej wiedzy z zakresu: zasad muzyki, form muzycznych, harmonii, a także repertuaru i literatury muzycznej. Efekty kształcenia w zakresie wiedzy na studiach II stopnia odnoszą się do pogłębionej i uszczegółowionej znajomości repertuaru i tradycji wykonawczych, literatury i piśmiennictwa muzycznego oraz wiadomości z zakresu teorii muzyki. Umiejętności, których zdobycie przewidują efekty kształcenia, dotyczą m.in.: tworzenia, realizowania i wyrażania własnych koncepcji muzycznych, kreowania formacji zespołowych i funkcjonowania w nich, kształtowania ruchu i gestu scenicznego w czasie i przestrzeni – na poziomie podstawowym (w odniesieniu do studiów I stopnia), na poziomie zaawansowanym (w odniesieniu do studiów II stopnia). Efekty kształcenia w aspekcie kompetencji społecznych, na studiach I stopnia, związane są z umiejętnościami integrowania zdobytej wiedzy, niezależnością i krytycyzmem; na studiach II stopnia – odnoszą się do świadomej, krytycznej oceny działań własnych, prezentacji skomplikowanych i specjalistycznych działań w przystępnej formie, również w ramach działań kulturotwórczych.

Studenci ocenianej Jednostki mają możliwość zdobyć uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela w szkołach artystycznych I i II stopnia. Efekty kształcenia przedmiotów realizowanych w ramach Studium Pedagogicznego są zgodne ze wskazaniami zawartymi w Rozporządzeniu MNiSzW z dnia 17 stycznia 2012 oraz Rozporządzeniu MKiDzN z dnia 20 maja 2014.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Po przeprowadzonej wizytacji Zespół Oceniający stwierdza, iż koncepcja kształcenia uwzględnia zarówno krajowe wzorce, jak i wybrane doświadczenia międzynarodowe, w tym specyficzną dla kształcenia artystycznego metodę mistrz-uczeń oraz szeroko pojętą politykę nauczania. Zadeklarowane przez Jednostkę efekty kształcenia zapewniają powodzenie w przyszłej pracy zawodowej wokalistów. Poprzez stałą współpracę z instytucjami muzycznymi regionu uczelnia stwarza studentom szansę na zdobywanie profesjonalnych doświadczeń artystycznych. Efekty kształcenia w odniesieniu do uprawnień związanych z wykonywaniem zawodu nauczyciela spełniają obowiązujące wymagania. ZO PKA uważa za zbędne przyporządkowanie części efektów kształcenia do innych dziedzin, niż sztuki muzyczne.

Dobre praktyki

1. Koncepcja kształcenia i efekty kształcenia wpisują się w działania upowszechniające wysoką kulturę muzyczną poprzez organizację koncertów i spektakli, zarówno siłami Wydziału, jak i przy współpracy z interesariuszami zewnętrznymi (m.in. z Teatrem Wielkim).
2. Dbałość o pamięć i uznanie dla zmarłych pedagogów i artystów (publikacja książkowa, jeden z prowadzonych projektów badawczych).

Zalecenia

1. Zaleca się korektę efektów kształcenia w taki sposób, aby były one przyporządkowane wyłącznie do dziedziny sztuk muzycznych.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1. Program i plan studiów na kierunku wokalistyka jest zgodny z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. (Dz.U. 2011 nr 253 poz. 1520) w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Autorzy programu studiów czerpali również z wzorców międzynarodowych. Korzystano z doświadczeń ekspertów

bolońskich, programów nauczania wyższych szkół artystycznych kształcących na zbliżonych kierunkach (np. Universität der Künste Berlin, Hochschule für Musik und Theater Hamburg, Universität für Musik und darstellende Kunst Wien). Wykorzystane zostały również anglojęzyczne publikacje: *Subject benchmark statement. Arts and design. The Quality Assurance Agency for Higher Education, 2008, Sectoral Qualifications Framework for Art san Humanities. Europea League of Institutes of the Arts. 2010, The Future of Higher Education in Europe. Europea League of Institutes of the Arts. 2010.* Wzorowano się także informacjami ze stron internetowych: <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=65> oraz http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc44_en.htm Treści i metody kształcenia określane przez program studiów I i II stopnia umożliwiają studentom osiągnięcie założonego poziomu kwalifikacji. Treści programowe (zarówno na studiach I jak i II stopnia), w tym treści przewidziane dla kształcenia w zakresie języka obcego są spójne z efektami kształcenia zakładanymi dla wizytowanego kierunku studiów. Warto zwrócić uwagę na stosowaną metodę PBL (project based learning, czyli w wolnym tłumaczeniu nauczanie bazujące na projekcie-zadaniu). Ten tryb nauki jest stosowany w ramach przedmiotów: Multimedialne środki nauczania i Mind Mapping - oznacza w tłumaczeniu mapę umysłu. Jest to metoda polegająca na aktywizowaniu studentów poprzez znalezienie skojarzeń do wybranego hasła, które jest podane. Ta metoda jest często stosowana podczas lektoratu języka włoskiego. Warto również odnotować, że studenci wizytowanego kierunku studiów mogą korzystać z platformy OLS (Online Language Support) w celu nauki języka obcego - bezpłatnie na podstawie przydzielonej licencji. Na ocenianym kierunku zajęcia są realizowane w formie wykładów, ćwiczeń i seminariów. Ze względu na specyfikę studiowania na kierunku wokalistyka, istotna część zajęć opiera się na wzajemnych, bezpośrednich relacjach mistrz-uczeń, co w sposób szczególny aktywizuje studentów do pracy indywidualnej, samodzielnego przygotowania repertuaru artystycznego z uwzględnieniem zaleceń nauczyciela-mistrza; stymuluje także do pogłębiania i uaktualniania swej wiedzy w zakresie nowych tendencji interpretacyjnych i pedagogicznych. Aktywna i stała współpraca z różnymi placówkami – głównie z Teatrem Wielkim– skutkuje wzrostem poziomu osiąganych efektów kształcenia i zwiększa potencjalną atrakcyjność Wydziału.

Od roku akademickiego 2016/17 Jednostka wprowadziła w miejsce trzyletnich studiów I stopnia, studia czteroletnie. W chwili dokonywania wizytacji studenci III roku studiów I stopnia byli ostatnim rocznikiem kształconym w systemie trzyletnim. W opinii Zespołu Oceniającego wydłużenie studiów I stopnia jest zabiegiem szczególnie korzystnym dla kierunku wokalistyka.

W planie studiów nie są umieszczone Praktyki zawodowe jako osobny moduł. Z przedstawionej dokumentacji wynika jednak niezbitcie, że Wydział stwarza (bądź ułatwia) studentom niezliczone możliwości występów przed szeroką publicznością, również na profesjonalnych imprezach. Jest to element niezmiernie istotny w ukształtowaniu kompletnego obrazu w pełni kompetentnego absolwenta wokalistyki. w kontekście motywowania studentów do aktywnego udziału w procesie uczenia się.

Studenci studiów II stopnia uczestniczą w zajęciach Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego, którego zadaniem jest wyposażenie absolwenta w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne (i zgodne z przepisami) do ewentualnego podjęcia pracy pedagogicznej. Treści programowe, w tym treści przewidziane dla praktyk pedagogicznych, realizowane w ramach Studium spełniają wymogi w kwestii uprawnień związanych z wykonywaniem zawodu nauczyciela, wg Rozporządzenia MKiDN z dnia 20 maja 2014 r. (Dz. U. 2014, poz. 784) a także MNiSzW z dnia 17 stycznia 2012 w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Punktacja ECTS, zarówno na studiach I jak i II stopnia, w właściwy sposób odzwierciedla szacowany nakład pracy studentów w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów. Liczba punktów ECTS, przyporządkowana do zajęć związanych z badaniami naukowymi (działalnością artystyczno-naukową) wynosi odpowiednio: 133,5 p. (studia I stopnia, cykl trzyletni), 190,5 p. (studia I stopnia, cykl czteroletni), 89 p. (studia II stopnia) i jest zgodna z wymogami Rozporządzenia MNiSzW z dnia 26 września 2016 r. Zespół Oceniający PKA ma jednakże wątpliwości w odniesieniu do przedmiotów fakultatywnych. Liczba punktów przypisana zajęciom fakultatywnym jest następująca:

- 57 punktów ECTS dla studiów I stopnia w systemie trzyletnim (na 180 punktów ECTS)
- 75,5 punktu ECTS dla studiów I stopnia w systemie czteroletnim (na 240 punktów ECTS)
- 39 punktów ECTS dla dwuletnich studiów II stopnia (na 120 punktów ECTS)

Należy jednak zauważyć, iż na studiach I stopnia 16 punktów ECTS przypisano lektoratowi języka włoskiego, który dla kierunku wokalistyka nie powinien być przedmiotem do wyboru. Pozostałe zajęcia uznane w planie za nadobowiązkowe należą w większości do grupy przedmiotów kierunkowych, z czego wynika, że ich fakultatywność może dotyczyć wyłącznie kolejności ich realizacji.

Wszystkie przedmioty fakultatywne, wymienione w siatce godzin Wydziału Wokalno-Aktorskiego, są natomiast dostępne dla studentów innych wydziałów jako nadobowiązkowe, co z kolei należy uznać za dobrą praktykę. Zespół Oceniający wskazuje zatem na konieczność korekty programu studiów dla kierunku wokalistyka w taki sposób, aby przedmioty o charakterze niespecjalistycznym (tzn. nie związane ściśle z kształceniem kierunkowym) stanowiły istotną część w grupie przedmiotów fakultatywnych.

Na studiach drugiego stopnia zdecydowana większość przedmiotów fakultatywnych obejmuje zajęcia prowadzone w ramach Studium Pedagogicznego (przyporządkowano im 27 p. ECTS). Plan studiów nie wskazuje wyraźnie studentowi na możliwość zastąpienia ich innymi dowolnymi przedmiotami. Sugeruje się zatem, by taka możliwość dokonania bardziej swobodnego wyboru, w ramach studiów II stopnia, była jednoznacznie wskazana.

W pojedynczym przypadku (zapewne przez przeoczenie) treści zawarte w sylabusach opisujących przedmioty Praca nad rolą i Podstawy gry aktorskiej są *de facto* identyczne. Różni się jedynie (znacząco) obliczenie nakładu pracy studenta, z którego wynika, iż przedmiot o mniejszym wymiarze zajęć dydaktycznych i mniejszej ilości punktów ECTS wymaga większego nakładu pracy studenta.

2.2. Weryfikacja osiągnięcia efektów kształcenia odbywa się poprzez system egzaminów i zaliczeń, przedstawiony czytelnie i jednoznacznie w planach studiów. Szczegółowe metody sprawdzania efektów są zawarte w sylabusach. System umożliwia ocenę stopnia zrealizowania zakładanych efektów. Postępy studenta w uczeniu się są monitorowane poprzez kontrolę pedagoga w ramach lekcji, szczególnie w odniesieniu do śpiewu solowego. Student jest na bieżąco informowany o postępach i jakości zrealizowania założeń programowych. Jest to możliwe ze względu na niewielką liczebność grup w ramach zajęć zbiorowych. Część egzaminów (m. in. Śpiew solowy, Podstawy gry aktorskiej, Fortepian ogólny) przeprowadzana jest komisyjnie; ma to wpływ na wiarygodność i rzetelność sprawdzenia i ocenienia najistotniejszych efektów kształcenia. Semestralne egzaminy ze śpiewu solowego są oceniane w odniesieniu do wymogów programowych określonych przez Katedrę Wokalistyki i przyjętych przez Radę Wydziału.

Prawidłowa realizacja planu studiów i skuteczności tychże działań jest stymulowana i kontrolowana przez wewnętrzne jednostki Wydziału:

- Katedrę Wokalistyki, która nadzoruje proces kształcenia studentów, oraz koordynuje działania kadry pedagogicznej ukierunkowane na wspieranie indywidualnego rozwoju studentów. W obszarze zadań realizowanych przez Katedrę znajdują się zarówno merytoryczne prace koncepcyjne jak i prace organizacyjne, związane z prowadzeniem efektywnego procesu dydaktycznego na Wydziale.
- Zakład Muzyki Operowej, który został powołany w celu merytorycznego monitoringu procesu dydaktycznego ukierunkowanego na przygotowanie studenta do pracy na scenie w charakterze śpiewaka operowego. Do zadań jednostki należy między innymi organizacja studenckiej praktyki estradowej, opracowywanie perspektywicznych planów wystawienia studenckich spektakli operowych, operetkowych, musicalowych, oraz wdrożenie ich do realizacji. W skład Zakładu wchodzi pedagogzy wykładający następujące przedmioty: Zespoły operowe, Warsztaty operowe, Partie operowe, Praca nad rolą, Dykcja i recytacja, Podstawy gry aktorskiej, Ruch sceniczny-taniec oraz pedagogzy prowadzący przedmiot Śpiew solowy.
- Zakład Pieśni i Kameralistyki Wokalnej sprawuje merytoryczną opiekę nad realizacją programów nauczania następujących przedmiotów: Zespoły wokalne, Fortepian ogólny, Rosyjska liryka wokalna, Niemiecka liryka wokalna i Francuska liryka wokalna.

Organizacja studenckiej praktyki estradowej (udział studentów w przedstawieniach operowych, operetkowych, musicalowych, koncertach kameralnych, odbywających się w Jednostce jak i poza Uczelnią, daje możliwość skutecznego sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia zakładanych

efektów kształcenia, w tym umiejętności wokalnych i aktorskich. W ten sposób weryfikacja efektów kształcenia prowadzona jest nie tylko przez specjalistyczną kadrę akademicką, ale również przez interesariuszy zewnętrznych - m.in. przedstawicieli instytucji artystycznych, z którymi Wydział Wokalno-Aktorski współpracuje, a także publiczność. Potwierdzeniem skutecznych metod sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia, jakie stosuje Jednostka, są liczne sukcesy studentów na krajowych i zagranicznych konkursach wykonawczych. W roku akademickim 2015/16 oraz 2016/17 młodzi adepci sztuki wokalne zdobyli łącznie blisko 40 nagród i wyróżnień (m.in. Międzynarodowy Konkurs „Złote Głosy” 2016, Warszawa; International Competition for Opera Singers, 2016, Oper Graz Deutschlandsberg; XVIII Międzynarodowy Konkurs Wokalny im. Imricha Godina 2016, Vrable; Nina Solo Competition 2016, Bergen) a także stypendia MKiDzN.

Należy pozytywnie ocenić poziom pisemnych prac dyplomowych, stanowiących część egzaminu dyplomowego kończącego studia II stopnia. Weryfikacja wybranych prac pisemnych wskazuje, iż studenci osiągają kompetencje badawcze – zgodnie z wymogami właściwymi dla kierunków artystycznych.

2.3. Akademia Muzyczna w Poznaniu przeprowadza egzaminy wstępne za zgodą ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Z tych egzaminów kandydat może osiągnąć łącznie do 95% punktów w ramach rekrutacji. Pozostałe 5% jest związane z wynikami z języka polskiego na maturze. Od kandydatów na Wydział Wokalny wymagane jest świadectwo lekarza laryngologa, określające stan głosu i dróg oddechowych oraz stwierdzające przydatność do zawodu śpiewaka. Egzaminy wstępne na I rok studiów przeprowadza Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna posługująca się systemem punktowym. Egzaminy mają charakter konkursowy. Sposób przeliczania oceny z języka polskiego, uzyskanego w ramach matury, na punkty stosowane w procesie rekrutacji zatwierdza Senat Akademii. O przyjęciu na studia (w ramach limitów miejsc dla poszczególnych kierunków) decyduje łączna liczba uzyskanych punktów z wszystkich etapów postępowania kwalifikacyjnego określonych przez Akademię.

W odniesieniu do wymagań wstępnych dla kandydatów kierunku *wokalistyka* na I i II stopień należy stwierdzić, iż kryteria te są określone w sposób czytelny i jednoznaczny. Zróżnicowanie w zakresie oczekiwanego poziomu zaawansowania kandydata (w zależności od tego, czy ubiega się o przyjęcie na studia I czy II stopnia) jest oczywiste. Konkursowej ocenie podlegają m. in.:

- znajomość i umiejętność wykonywania repertuaru związanego z głównym kierunkiem studiów,
- rozwój i ukształtowanie aparatu głosotwórczego wraz z predyspozycjami anatomiczno-fizjologiczne do wykonywania zawodu śpiewaka,
- wstępna lub zaawansowana umiejętność kształtowania ruchu i gestu scenicznego w czasie i przestrzeni oraz predyspozycje do kreowania postaci scenicznej,
- umiejętności (w różnym zakresie) słuchowego rozpoznawania materiału muzycznego, zapamiętywania go i operowania nim oraz rozumienia i kontrolowania struktur rytmicznych i metrycznych,

Ostatecznym potwierdzeniem osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są egzaminy dyplomowe. Zasady tychże są określone w *Regulaminie studiów*. W ramach egzaminu dyplomowego po studiach I stopnia wymagany jest recital wokalny oraz ustny egzamin dyplomowy - zgodnie z wymogami (Tezy egzaminacyjne) zatwierdzonymi przez Rad Wydziału. W skład egzaminu dyplomowego po ukończeniu studiów II stopnia wchodzi, oprócz prezentacji praktycznych umiejętności w formie recitalu wokalne, przygotowanie pisemnej pracy dyplomowej (wraz z ustnym egzaminem dyplomowym), co umożliwi ocenę kompetencji dyplomanta w zakresie umiejętności naukowych i badawczych.

W Akademii Muzycznej w Poznaniu obowiązuje *Regulamin Potwierdzania Efektów Ucznia się* uchwalony przez Senat tejże jednostki w dniu 26 czerwca 2015 r. Dokument określa zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się. Ponadto szczegółowo opisuje zasady działania właściwych Komisji Wydziałowych, również w aspekcie ewentualnej konieczności potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonego dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim. Czas trwania studiów i ich organizacja na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej w Poznaniu są zgodne ze wskazaniem stosownych aktów prawnych. Należy zauważyć, że w ostatnich latach zmodyfikowano plan studiów (siatkę godzin) w taki sposób, by wydłużyć studia I stopnia do 8 semestrów. W odniesieniu do kierunku wokalistyka jest to bardzo słuszną decyzją. Czas trwania kształcenia na poszczególnych stopniach studiów umożliwia pełną realizację treści programowych określonych dla ocenianego kierunku. Liczba punktów ECTS przypisana poszczególnym przedmiotom jest adekwatna do nakładu pracy studenta, również w odniesieniu do zajęć określanych jako fakultatywne. Jednakże konieczne jest poszerzenie oferty zajęć fakultatywnych (również o przedmioty spoza kształcenia kierunkowego) i wyraźne wskazanie studentom możliwości dokonywania takich wyborów.

Dobre praktyki

1. Przedłużenie czasu trwania nauki na studiach licencjackich do 8 semestrów.

Zalecenia

1. Wymagana jest korekta planu studiów w taki sposób, aby stworzyć studentom możliwość bardziej swobodnego wyboru przedmiotów fakultatywnych - w ramach wymaganych 30% punktów ECTS – przede wszystkim z zakresu zajęć niezwiązanych ściśle z kierunkiem wokalistyka. Należy jednocześnie wskazać w koncepcji kształcenia (w tym sylwetce absolwenta), iż uzyskanie uprawnień pedagogicznych jest możliwe, niemniej jednak nie jest obligatoryjne.

2. Wymagana jest korekta sylabusów z przedmiotów: Praca nad rolą oraz Podstawy gry aktorskiej.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, wprowadzony Zarządzeniem Rektora Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu nr 12/2012 z dnia 14 września 2012 roku reguluje działania w zakresie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia.

Do źródeł danych wykorzystywanych przy projektowaniu efektów kształcenia należą opinie nauczycieli akademickich, studentów, wyniki ankietyzacji zajęć dydaktycznych, arkuszy hospitacji zajęć, informacje zwrotne od absolwentów kierunku, a także sugestie współpracujących z Wydziałem interesariuszy zewnętrznych. Wypracowane na ich podstawie propozycje zmian efektów kształcenia oraz treści programowych opracowywane są następnie przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Raz w roku przeprowadzana jest również ankietyzacja dyplomantów i kandydatów na studia, co pozwala na zdiagnozowanie potrzeb i oczekiwań osób zainteresowanych podjęciem studiów na ocenianym kierunku studiów oraz, wskazywanych przez jego absolwentów, mocnych i słabych stron procesu kształcenia. Przygotowany w oparciu o powyższe dane projekt modyfikacji programu kształcenia przedkłada się pod dyskusję i zatwierdzenie Rady Wydziału. Przykładem zmian wprowadzanych na podstawie pozyskanych w powyższy sposób danych jest wycofanie zajęć dydaktycznych „Historia filozofii”, w miejsce której, zgodnie z oczekiwaniami studentów, wprowadzono „Historię kultury”. Słuszność wprowadzonych zmian została potwierdzona wynikami ankiety ewaluacyjnej przeprowadzonej wśród nauczycieli akademickich i studentów.

Przy projektowaniu programu kształcenia analizie poddawane są opinie zgłaszane przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Głos studentów uwzględniany jest dzięki uczestnictwu przedstawicieli studentów w pracach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, którzy po wcześniejszych konsultacjach ze studentami ocenianego kierunku, prezentują ich stanowisko na forum Zespołu. Studenci mają zachowaną autonomię w zakresie delegowania swoich przedstawicieli do odpowiednich gremiów. Reprezentanci środowiska studenckiego wchodzi również w skład uczelnianego Systemu Jakości Kształcenia. Przyjętym w ramach ocenianego kierunku studiów rozwiązaniem są coroczne spotkania Władz Wydziału ze studentami, mające na celu zapoznanie ich z planami organizacyjnymi działania Jednostki oraz możliwymi do wprowadzenia scenariuszami zmian programu kształcenia. Spotkania te, zgodnie z wyrażoną podczas spotkań z Zespołem Oceniającym deklaracją Władz ocenianego kierunku studiów i jego studentów, są cenioną przez oba gremia oraz efektywną platformą wymiany informacji. Prowadzone podczas nich dyskusje pozwoliły przykładowo na wypracowanie wspólnego rozwiązania dotyczącego wymiaru zajęć z zakresu Rosyjskiej liryki wokalne i Francuskiej liryki wokalne. Nauczyciele akademicy na bieżąco mogą zgłaszać do Dziekana Wydziału propozycje zmian służących doskonaleniu kształcenia na kierunku wokalistyka. Dzięki nim zajęcia z Pracy z akompaniamentem przekształcono w Repertuar wokalny, którego sposób organizacji łączy elementy pracy indywidualnej i grupowej, co umożliwia przygotowanie duetów. Założenia zmian kierunkowych efektów kształcenia oraz propozycje ich modyfikacji są kierowane do interesariuszy zewnętrznych kierunku, do których zaliczyć można prestiżowe instytucje kultury, w tym: Teatr Wielki im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu, Teatr Muzyczny w Poznaniu, Filharmonię Poznańską, Filharmonię Opolską, Filharmonię Gorzowską. Poza przedstawianiem opinii dotyczących

realizowanych na ocenianym kierunku treści programowych interesariusze zewnętrzni bezpośrednio wpływają na program kształcenia poprzez ustalanie przedstawień przygotowywanych i wystawianych przez studentów we wspomnianych instytucjach, co pozwala na bieżące monitorowanie zapotrzebowania rynku pracy i oczekiwań pracodawców. Efektem skutecznego wykorzystania zebranych od partnerów zewnętrznych informacji jest przygotowanie programu, planowanej do wprowadzenia w roku akademickim 2017/2018, specjalności musicalowej na studiach II stopnia.

Corocznie dokonywany jest przegląd kierunkowych efektów kształcenia, którego celem jest ocena zgodności prowadzonego procesu kształcenia z obowiązującymi przepisami prawa oraz ocena dostosowania realizowanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy. W procesie tym Jednostka wykorzystuje wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów, będące efektem badania rynku pracy (śledzenie wyników konkursów o zatrudnienie w instytucjach kultury). W następstwie jednego z ostatnich przeglądów do programu studiów wprowadzono zajęcia z Dydaktyki ogólnej rozwijającej umiejętności poznawcze studentów, istotne w planowaniu i realizowaniu działań edukacyjnych. Corocznie przeglądowi poddawane są również sylabusy zajęć dydaktycznych.

Zakres kompetencji i obowiązków Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia w odniesieniu do monitorowania oraz okresowego przeglądu programu kształcenia, a także oceny osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia obejmuje coroczny przegląd planów studiów, analizę dokumentacji z procesu cosemestralnej weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, ocenę jakości pracy kadry dydaktycznej poprzez cykliczny przegląd ich dorobku naukowego oraz osiągnięć artystycznych i dydaktycznych, przeprowadzanie wśród studentów badań ankietowych dotyczących procesu kształcenia, a także ocenę form wsparcia studentów przez nauczycieli akademickich.

Podobnie jak przy projektowaniu efektów kształcenia, w bieżącym monitorowaniu, okresowym przeglądzie programu kształcenia oraz w ocenie osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia uczestniczą interesariusze wewnętrzni (w tym studenci i nauczyciele akademicy) i zewnętrzni (przedstawiciele instytucji kultury). Monitorowanie prowadzone jest na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania. System zapewnia stosowanie właściwych sposobów weryfikacji efektów artystycznych (egzamininy prowadzone przed wieloosobową komisją, w formie koncertów, przedstawień). Wyniki ankiet ewaluacyjnych podlegają opracowaniu przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, a następnie opublikowaniu na stronie internetowej Uczelni. Zgodnie z pozyskanymi podczas wizytacji informacjami przedstawiane przez studentów uwagi służą diagnozowaniu nieporozumień między nauczycielami akademickimi i studentami, negatywnie wpływających na tak istotną w zakresie kształcenia muzycznego relację mistrz-uczeń, a w konsekwencji jakość procesu kształcenia. Ciekawym rozwiązaniem, potwierdzającym głęboką refleksję nad wypracowaniem efektywnych i wiarygodnych metod pozyskiwania danych, jest wprowadzenie ankiety dla nauczycieli akademickich. Jej formularz odnosi się do jednakowych kwestii jak te ujęte w ankiecie studenckiej, jednakże ocena poszczególnych punktów dokonywana jest przez nauczyciela akademickiego, który opiniuje zaangażowanie, sumienność i sposób współpracy z daną grupą studentów.

Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia dokonuje bieżącego monitorowania, okresowego przeglądu programów kształcenia (corocznie) oraz systematycznej oceny osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia (na bieżąco, w czasie realizowanych występów, konkursów wokalnych, prób). Do źródeł danych wykorzystywanych w tym procesie należą dokumenty potwierdzające osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, w tym: protokoły egzaminów wokalnych, protokoły i recenzje egzaminów dyplomowych, wyniki konkursów i festiwali, prace zaliczeniowe. Pozyskane wyniki monitorowania, okresowego przeglądu programu kształcenia oraz oceny osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia

wykorzystuje się jako podstawę doskonalenia programu kształcenia, o czym świadczą wyżej opisane modyfikacje prowadzonego procesu kształcenia. Zespół Oceniający PKA pozytywnie ocenia ich skuteczność, a dodatkowym potwierdzeniem dbałości o ciągłą poprawę jakości są kompleksowe działania podjęte w odniesieniu do stwierdzonych przez Zespół Oceniający, przeprowadzający ostatnią ocenę programową kierunku, zastrzeżeń. Działania, objęte procedurami systemu zapewniania jakości kształcenia, zostały dostosowane do specyfiki prowadzonych studiów oraz zorientowane na ciągłe podnoszenie jakości kształcenia przy znaczącym udziale interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

3.2. Informacje dotyczące procesu kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku studiów wokalistyka udostępniane są dla różnych grup interesariuszy na stronie internetowej Uczelni oraz na tablicach informacyjnych i w gablotach ulokowanych w jej siedzibie.

Dokonana przez Zespół Oceniający PKA analiza aktualności oraz kompleksowości informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia potwierdziła skuteczność działań systemu gwarantujących bieżący przegląd i aktualizację dostępnych publicznie informacji. Przedstawione na stronie internetowej Wydziału informacje odnoszące się do kształcenia na kierunku wokalistyka (m.in. warunki rekrutacji, efekty kształcenia, sylwetka absolwenta, sylabusy zajęć dydaktycznych, możliwości rozwoju, pracownicy naukowo-dydaktyczni), kwestii organizacyjnych (formularze dokumentów, regulaminy, pomoc materialna, programy wymiany zagranicznej), a także działalności artystycznej, są zdaniem Zespołu Oceniającego wyczerpujące i pozwalające na pozyskanie wszystkich niezbędnych w toku realizowanego procesu kształcenia danych. Forma prezentacji informacji została dostosowana do potrzeb poszczególnych grup interesariuszy z uwzględnieniem przewidywanego sposobu ich wykorzystania. Zastrzeżeń nie budzi również zrozumiałość prezentowanych informacji. Za aktualność i kompleksowość informacji przedkładanych do publicznej wiadomości odpowiada Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Jego prace wspierają nauczyciele akademicy, którzy aktualizują i modyfikują dane dotyczące ich działalności artystycznej, a także planowanych do realizacji przedsięwzięć kulturalnych, sukcesów studentów oraz nauczycieli akademickich osiągniętych na polskiej i międzynarodowej arenie. Poprawność informacji dotyczących treści programowych podlega weryfikacji Rady Programowej, natomiast techniczne opracowanie materiału oraz zamieszczenie go na stronie internetowej powierzono pracownikowi-informatykowi. Należy podkreślić, iż prowadzona przez Uczelnię polityka dostępu do informacji publicznej, gwarantuje pełną transparentność działań Uczelni w zakresie jakości prowadzonego kształcenia. Prezentowane stanowisko potwierdzili studenci ocenianego kierunku, którzy podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA pozytywnie ocenili dostęp do informacji m.in. poprzez stronę internetową Uczelni. Podkreślili również, iż pracownicy administracji udzielają im wszystkich niezbędnych informacji. Zaprezentowane na ogólnodostępnych platformach informacyjnych dane podkreślają mocne strony ocenianego kierunku studiów (współpraca z uznanymi instytucjami kultury, cenionymi nauczycielami akademickimi-artystami, prestiżowe nagrody zdobywane przez studentów), a ponadto pozwalają na rozpowszechnianie wśród innych uczelni dobrych praktyk wdrażanych w procesie kształcenia. Ponadto Uczelnia organizuje tzw. „Dni otwarte”, podczas których kandydaci na studia mają szansę zapoznać się z zasadami i wymogami stawianymi na egzaminach wstępnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Wokalno-Aktorski prowadzący oceniany kierunek studiów wokalistyka określił, wdrożył i realizuje systemowe działania służące projektowaniu i zatwierdzaniu programów kształcenia. W ramach przyjętych procedur prowadzi również systematyczne monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia z uwzględnieniem uwag zgłaszanych przez poszczególnych interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych kierunku. Oceniany system

zapewnienia jakości kształcenia został wdrożony z uwzględnieniem wyznaczonych dla niego celów strategicznych, umożliwiając systematyczną ocenę i optymalizowanie metod realizacji procesu kształcenia przy wykorzystaniu potencjału kadry akademickiej i studentów, co potwierdzają omówione wyżej działania. Prowadzone w ramach działania systemu analizy posłużyły wdrożeniu wymienionych wyżej projakościowych zmian realizowanego programu kształcenia, w tym wprowadzeniu nowych zajęć dydaktycznych, zgodnych z oczekiwaniami przedstawicieli rynku pracy oraz studentów. Do mocnych stron systemu zapewniania jakości kształcenia należy dbałość o zachowanie ciągłej wymiany informacji między tworzącymi środowisko akademickie gremiami, czemu sprzyja nie tylko tradycyjny model kształcenia Mistrz-Uczeń, ale również autorskie rozwiązania Uczelni np. ankieta dla nauczycieli akademickich pozwalająca na konfrontację ich opinii z ocenami wystawionymi przez studentów. Do wartych podkreślenia działań projakościowych należy ponadto jawność przyjętych przez Uczelnię rozwiązań w zakresie procedur systemu zapewniania jakości kształcenia, realizowanych w ramach nich badań (w tym procesu ankietyzacji studentów i nauczycieli akademickich, hospitacji zajęć, monitorowania losów zawodowych absolwentów), a także objętych programem studiów treści kształcenia. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia tworzy strukturę pozwalającą na budowę kultury jakości na ocenianym kierunku studiów, stwarza warunki dla zapewnienia systematyczności przeprowadzanych ocen i analiz osiągniętych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia.

Dobre praktyki

1. Coroczne spotkania Władz Wydziału ze studentami, w tym studentami rozpoczynającymi kształcenie na ocenianym kierunku studiów, celem poznania ich oczekiwań i potrzeb, których spełnienie będzie dla studentów realnym wsparciem w procesie kształcenia.
2. Wprowadzenie procedury ankietyzacji nauczycieli akademickich, dzięki której możliwa jest konfrontacja ocen wystawionych przez studentów z opinią wyrażoną przez prowadzących zajęcia dydaktyczne (porównanie spójności zdiagnozowanych problemów towarzyszących realizacji efektów kształcenia, konfliktów interpersonalnych).

Zalecenia

1. Dostępne do publicznej wiadomości informacje zostały uznane przez Zespół Oceniający za wyczerpujące. Do ich doskonalenia z pewnością przyczyni się uzupełnienie niewypełnionych dotychczas zakładek strony internetowej Uczelni (np. Sprawozdania i wnioski Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Oceny komisji akredytacyjnych).

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2. Obsada zajęć dydaktycznych

4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1. W wizytowanej Jednostce kadra składa się z: 35 etatowych nauczycieli akademickich, 2 - zatrudnionych w wymiarze ½ etatu, 1 – zatrudnionej w wymiarze ¼ etatu – w tym: 8 profesorów tytularnych, 8 doktorów habilitowanych, 8 doktorów i 14 magistrów. Proces kształcenia wspierają również nauczyciele zatrudnieni na innych wydziałach.

Zgodnie z § 14 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370), minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia w obszarze kształcenia w zakresie sztuki stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej trzech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Natomiast dla studiów drugiego stopnia, zgodnie z § 15 ust. 6 ww. Rozporządzenia, minimum kadrowe stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej czterech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Uczelnia zadeklarowała do minimum kadrowego, zarówno na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, 9 nauczycieli akademickich, w tym: 7 z grupy samodzielnych oraz 2 osoby ze stopniem naukowym doktora. Wszystkie zgłoszone osoby reprezentują dziedzinę sztuk muzycznych. Większość z nich (tzn. 6 nauczycieli akademickich) reprezentuje dyscyplinę artystyczną wokalistyka. Pozostałe 3 osoby (tzn. 3 nauczycieli akademickich) reprezentują dyscyplinę artystyczną instrumentalistyka, specjalność: fortepian – mają oni bogate doświadczenia w zakresie pracy z wokalistami w charakterze akompaniatorów (pianistów-kameralistów, korepetytorów), co oznacza, że posiadają także dorobek w dyscyplinie wokalistyka. Wszyscy nauczyciele akademicy, w tym zgłoszeni do minimum kadrowego, posiadają udokumentowany dorobek artystyczno-naukowy zgodny z obszarem sztuki (odpowiadającym obszarowi kształcenia wskazanemu dla kierunku wokalistyka) a także właściwe kompetencje dydaktyczne, co zapewnia pełną realizację programu kształcenia. Zespół Oceniający zalicza wszystkie zgłoszone przez Jednostkę osoby do minimum kadrowego. Biorąc pod uwagę liczbę studentów na studiach I stopnia, która wynosi 43, a na studiach II stopnia – 39; stosunek liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów wynosi odpowiednio: 1:5 oraz 1:4. Warunek określonej w ww. Rozporządzeniu proporcji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich a liczbą studentów dla kierunków artystycznych jest więc spełniony. Władze Jednostki prowadzą przemyślaną i adekwatną do potrzeb dydaktycznych politykę kadrową, a minimum kadrowe jest stabilne. Kwalifikacje i dorobek artystyczny lub naukowy pozostałych nauczycieli akademickich (którzy nie należą do minimum kadrowego) zapewniają realizację treści i efektów kształcenia dla wizytowanego kierunku. Zdaniem ekspertów Zespołu Oceniającego wszystkie hospitowane zajęcia, w ramach przeprowadzonej wizytacji, były prowadzone na wysokim poziomie.

4.2. Zespół Oceniający PKA analizował zgodność prowadzonych zajęć dydaktycznych z kwalifikacjami naukowymi kadry. Obsada zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów jest w pełni zgodna z obszarami wiedzy, dziedzin sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych reprezentowanych przez poszczególnych nauczycieli akademickich. Trzon kadry stanowią wokaliści, reprezentujący dyscyplinę artystyczną wokalistyka (w ramach dziedziny sztuk muzycznych) - Jednostka zatrudnia wybitnych artystów-pedagogów o niekwestionowanym dorobku artystyczno-naukowym, koncertujących na krajowych i zagranicznych estradach. Specyfika kształcenia wokalnego wymaga rozsądnego przydziału studenta do określonego pedagoga ze względu na konieczność prowadzenia zajęć w relacji mistrz-uczeń, która jest niezbędna w kształceniu artystycznym. Prośby studentów dotyczące możliwości kształcenia w klasie wybranego przez nich pedagoga są w miarę możliwości uwzględniane. Istotną rolę, w ramach zajęć Śpiewu solowego, spełniają również pianiści (reprezentujący dyscyplinę artystyczną instrumentalistyka, w ramach dziedziny sztuk muzycznych). Są oni współprowadzącymi zajęcia w charakterze akompaniatorów i korepetytorów. Przedmioty

teoretyczne (np. Kształcenie słuchu, Harmonia) prowadzą nauczyciele akademicy reprezentujący dyscyplinę artystyczną kompozycja i teoria muzyki (w ramach dziedziny sztuk muzycznych), zajęcia o profilu aktorskim obsadzone są przez nauczycieli akademickich reprezentujących dziedzinę sztuk teatralnych (w ramach obszaru sztuki).

W grupie pozostałych nauczycieli akademickich, prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, znajdują się także reprezentanci innych obszarów wiedzy, w tym dziedzin (np. nauk medycznych – w celu prowadzenia przedmiotu Anatomia i fizjologia głosu; nauk humanistycznych – dotyczy m.in.: Lektoratu języka włoskiego, Historii teatru muzycznego, Historii kultury).

4.3. Jednostka dba o prawidłowy dobór kadry i kreuje warunki do jej wszechstronnego doskonalenia. Zatrudnienie odbywa się w drodze konkursu, ogłaszanego na stronach internetowych: Uczelni, właściwego ministerstwa, a także Unii Europejskiej. Trzyetapowy konkurs (analiza dokumentów, rozmowa kwalifikacyjna, lekcja otwarta) gwarantuje właściwy wybór kandydata. Warto również podkreślić, iż prowadzone zajęcia są hospitowane, a podczas okresowej oceny pracowników (profesorów – co 4 lata, pozostałych nauczycieli akademickich – co 2 lata) brane są również pod uwagę opinie studentów, zawarte w wypełnianych przez nich ankietach. Uwagi, wynikające z oceny kadry, są uwzględniane zarówno przy planowaniu zajęć dydaktycznych jak i finansowaniu projektów badawczych; mają także wpływ na ustalanie kolejności postępowań przewodowych. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA nauczyciele akademicy potwierdzili, iż uzyskują wsparcie finansowe od Władz Jednostki związane z wyjazdami na kursy i konferencje – ze środków na działalność statutową.

O efektywnym rozwoju kadry świadczą dane z minionych pięciu lat. W tym okresie 5 nauczycieli akademickich uzyskało tytuł profesora sztuk muzycznych, 9 – stopień doktora habilitowanego, 7 – stopień doktora. Obecnie na Wydziale prowadzone jest jedno postępowanie na stopień doktora. O wysokich kompetencjach dydaktycznych kadry świadczą liczne stypendia oraz nagrody i wyróżnienia studentów na krajowych i zagranicznych konkursach wykonawczych (m.in. Międzynarodowy Konkurs im. A. Dworzaka, Karlowe Vary, 2013; Międzynarodowy Konkurs Wokalny Juventus Canti, Vrable, 2014; Międzynarodowy Konkurs im. Anny German, Moskwa, 2015; Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2014 i 2016 roku; Międzynarodowy Konkurs im. Jana Kiepury, Krynica-Zdrój, 2016).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wszyscy nauczyciele akademicy, w tym zgłoszeni do minimum kadrowego, posiadają udokumentowany dorobek artystyczno-naukowy zgodny z obszarem sztuki (odpowiadającym obszarowi kształcenia wskazanemu dla kierunku wokalistyka) a także właściwe kompetencje dydaktyczne, co zapewnia pełną i właściwą realizację programu kształcenia. Minimum kadrowe na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia jest zapewnione. Obsada zajęć dydaktycznych w pełni uwzględnia zgodność dorobku artystycznego/naukowego nauczycieli akademickich z dyscyplinami artystycznymi/naukowymi, z którymi te zajęcia są powiązane. Jednostka dba o prawidłowy dobór i rozwój kadry, a także stwarza warunki motywujące do jej rozwoju. O wysokich kwalifikacjach kadry dydaktycznej świadczą liczne stypendia oraz nagrody i wyróżnienia studentów na krajowych i zagranicznych konkursach wykonawczych.

Dobre praktyki

Zalecenia

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Współpraca wizytowanej Jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym związana jest przede wszystkim z realizacją przedsięwzięć artystycznych, w których biorą udział studenci Wydziału Wokalno-Aktorskiego. Są to w pierwszej kolejności przedstawienia operowe, w ramach których główne partie śpiewają studenci wizytowanej Jednostki, co pozwala na weryfikację efektów kształcenia młodych adeptów sztuki wokalnej w zakresie umiejętności realizowania wymogów dużych

form wokально-instrumentalnych i kwalifikacji aktorskich. Zdobywają oni tym samym praktykę w zakresie śpiewaka solisty - niezbędną w przyszłej pracy zawodowej, zgodnie z zadeklarowaną sylwetką absolwenta. Jednostka współpracuje z następującymi instytucjami: Teatr Wielki im. S. Moniuszki w Poznaniu, Teatr Muzyczny w Poznaniu, Teatr Polski w Poznaniu. Przygotowanie scenografii do przedstawień jest możliwe dzięki współpracy z Wydziałem Scenografii Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu i Państwową Wyższą Szkołą Teatralną w Krakowie. Dowodem na współpracę Jednostki z instytucjami muzycznymi są nie tylko liczne programy z przedstawień, ale również zawarte ostatnio umowy z: Teatrem Wielkim, Teatrem Muzycznym, Teatrem Polskim. Określają one m.in. zasady odbywania praktyk studenckich [umowa z Teatrem Wielkim z dnia 01.12.2016 zawarta na czas nieokreślony]; zasady przygotowania i udziału studentów w charakterze odtwórców ról pierwszoplanowych i drugoplanowych w spektaklu „Skrzypek na dachu” (muzyka: J. Bock, libretto: J. Stein) [umowa z Teatrem Muzycznym z dnia 6.02.2017, przedstawienia 9.02. i 11.02.2017]; umowa na czas nieokreślony dotycząca ogólnych zasad współpracy w zakresie udziału studentów w wydarzeniach artystycznych Teatru Polskiego (wraz z aneksem za wykonanie spektaklu operowego G. Pucciniego „Siostra Angelica”, 7.04. i 9.04.2017). W ostatnich latach współpraca z ww. instytucjami zaowocowała kilkudziesięcioma przedstawieniami. Warto także wymienić choć kilka wcześniejszych przedsięwzięć: R. Mateja „Mikołajek i inne chłopaki” opera kameralna dla dzieci (Teatr Wielki, prapremiera 6.06.2015); W. A. Mozart „Wesele Figara” (Teatr Wielki, 01.05.2016); H. Purcell „Dydona i Eneas” (Teatr Wielki, 28.04.2016).

Jednostka współpracuje również z filharmoniami w: Poznaniu, Gorzowie Wielkopolskim, Bydgoszczy, Opolu przy realizacji estradowych form wokально-instrumentalnych, w których biorą udział studenci Wydziału Wokально-Aktorskiego. Oto przykłady kooperacji z okresu minionych dwóch lat: W. A. Mozart, „Wesele Figara” (Filharmonia w Gorzowie Wielkopolskim, 18.03.2016; Filharmonia w Opolu 17.04.2016); G. Puccini, „Siostra Angelica” (Filharmonia w Opolu 1.04.2017); K. Szymanowski, Stabat Mater, J. S. Bach, Magnificat, pedagodzy i studenci Wydziału Wokально-Aktorskiego AM w Poznaniu (Filharmonia Poznańska 1.04.2015, Orkiestra Symfoniczna Akademii Muzycznej); Koncert Marszałkowski z udziałem studentów Wydziału Wokально-Aktorskiego AM w Poznaniu (Filharmonia Poznańska 7.01.2017, Orkiestra Barokowej Akademii Muzycznej). W trosce o stałą współpracę Uczelnia zawarła porozumienie z Filharmonią Poznańską, które m.in. przewiduje wspólną organizację koncertów dyplomantów (z udziałem Orkiestry Filharmonii Poznańskiej), a także udział w wybranych próbach. Warto również wspomnieć, iż w bieżącym roku Jednostka nawiązała współpracę z Filharmonią Pomorską w Bydgoszczy, a na 26.04.2017 zaplanowano przesłuchania śpiewaków Wydziału Wokально-Aktorskiego przez Dyрекcję Filharmonii Bydgoskiej.

Bardzo istotną formą kooperacji Jednostki w procesie kształcenia jest współpraca z poznańskimi szkołami muzycznymi I i II stopnia a także innymi instytucjami, gdzie studenci odbywają specjalistyczne praktyki pedagogiczne, w ramach Studium Pedagogicznego przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Są to: Poznańska Szkoła Chóralna Jerzego Kurczewskiego, Katedralna Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna, Państwowa Szkoła Muzyczna II stopnia im.

Mieczysława Karłowicza w Poznaniu. Uczelnia zawarła stosowne umowy z wyżej wymienionymi instytucjami i dotyczą one zasad i trybu odbywania praktyk dla studentów poznańskiej AM, w tym ocenianej Jednostki.

Z powyższego opisu wynika, iż program kształcenia jest realizowany przy współpracy z licznymi krajowymi, w tym poznańskimi instytucjami muzycznymi. Informacje zwrotne, pochodzące od przedstawicieli ww. instytucji, służą również modyfikacji programu kształcenia, w tym jego efektów. Dowodem tego jest wydłużenie cyklu kształcenia w ramach studiów I stopnia z trzech do czterech lat. Aktualnie realizowany jest pierwszy cykl kształcenia w ramach czteroletnich studiów licencjackich. Efektem skutecznego wykorzystania zebranych od partnerów zewnętrznych informacji jest przygotowanie programu, planowanej do wprowadzenia w roku akademickim 2017/2018, specjalności musicalowej na studiach II stopnia. Poza przedstawianiem opinii dotyczących realizowanych na ocenianym kierunku treści programowych interesariusze zewnętrzni bezpośrednio wpływają na program kształcenia poprzez ustalanie przedstawień przygotowywanych i wystawianych przez studentów we wspomnianych instytucjach, co pozwala na bieżące monitorowanie zapotrzebowania rynku pracy i oczekiwań pracodawców.

Ponadto warto odnotować, iż Wydział - w ramach zajęć Anatomia i fizjologia głosu - współpracuje ze Szpitalem Klinicznym im. Heliodora Świącickiego Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, dzięki czemu studenci mogą badać swój aparat głosowy za pomocą specjalistycznej aparatury.

Jednostka nie wykazała efektywnych form współpracy z lokalnymi mediami, w Raporcie samooceny zawarta jest jedynie intencja odnosząca się do zintensyfikowania działań w tym zakresie. Wydział Wokalno-Aktorski zamierza również podjąć bardziej efektywną współpracę z Uniwersytetem Adama Mickiewicza w Poznaniu w celu zorganizowania praktyk, prowadzonych przez studentów kierunków lingwistycznych, dla studentów wokalistyki.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Należy podkreślić, iż współpraca pomiędzy Jednostką a krajowymi, w tym poznańskimi instytucjami muzycznymi jest bardzo efektywna i w pełni służy realizacji programu kształcenia. Zakres współpracy jest bardzo szeroki, bowiem obejmuje wiele instytucji. Studenci biorą udział w licznych przedstawieniach operowych i musicalowych, w ramach których śpiewają role pierwszoplanowe i drugoplanowe, tym samym zdobywając praktykę w zakresie śpiewaka solisty – niezbędną przyszłej pracy zawodowej. Przedstawienia realizowane są wspólnie z: Teatrem Wielkim, Teatrem Polskim, Teatrem Muzycznym. Studenci wizytowanej Jednostki występują w roli solistów także na estradach filharmonii, gdzie prezentowane są inne duże formy wokально-instrumentalne lub przedstawienia operowe w wersji scenicznej – Jednostka/ Akademia Muzyczna współpracuje z filharmoniami w: Poznaniu, Bydgoszczy, Gorzowie Wielkopolskim i Opolu.

Kolejną formą kooperacji Jednostki z innymi instytucjami w realizacji programu kształcenia jest współpraca z: Poznańską Szkołą Chóralną Jerzego Kurczewskiego, Katedralną Ogólnokształcącą Szkołą Muzyczną, Państwowa Szkoła Muzyczna II stopnia im. Mieczysława Karłowicza w Poznaniu, gdzie studenci odbywają specjalistyczne praktyki pedagogiczne, w ramach Studium Pedagogicznego przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Opisany wyżej zakres i formy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym należy uznać za mocną stronę Jednostki. Do słabych stron należy zaliczyć mało efektywną współpracę z lokalnymi mediami, na co Władze Wydziału zwracają również uwagę w Raporcie samooceny.

Dobre praktyki

1. **Inicjatywa Jednostki/ Uczelni dotycząca zawierania porozumień lub stałych umów z Teatrem Polskim, Teatrem Wielkim i Filharmonią Poznańską - zapewnia harmonijną współpracę pomiędzy wymienionymi poznańskimi instytucjami a Akademią Muzyczną, tym samym stwarza optymalne możliwości odbywania praktyk artystycznych przez studentów wizytowanej Jednostki - tak bardzo istotnych w realizacji programu kształcenia.**

Zalecenia

1. Zaleca się intensyfikację działań w zakresie współpracy z lokalnymi mediami (radio, telewizja) w celu bardziej efektywnej reklamy przedsięwzięć artystycznych organizowanych przez Jednostkę z udziałem innych instytucji muzycznych.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Władze i pracownicy Wydziału zdają sobie sprawę że, umiejdzynarodowienie jest jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed polskim szkolnictwem wyższym. Jego najważniejszym celem jest przyciągnięcie do Polski studentów oraz zatrudnienie zagranicznych naukowców. Zakres i charakter współpracy międzynarodowej Wydziału oceniony został jako odpowiadający skali uczelni. Możliwości, jakie daje wymiana akademicka z całą pewnością nie są jeszcze w pełni wykorzystane. Program i mobilność społeczności akademickiej stale rozwija się w oparciu o m.in.: program „Erasmus+” oraz POWER, program LLP Erasmus, w których biorą pracownicy, studenci pierwszego, drugiego oraz trzeciego stopnia studiów macierzystej AM, a także zapraszani nauczyciele akademicy. Ponadto uruchomienie platformy OLS (Online Language Support), z której studenci

mogą korzystać bezpłatnie na podstawie przydzielonej licencji, daje możliwość nauki języka obcego. Poza tym jest też grupa studentów z Chin, którzy kształcą się na studiach w trybie stacjonarnym. Działania podjęte przez Uczelnię skupiają się na poprawie jakości mobilności. Wszystkie oceny i punkty ECTS uzyskane za granicą są zaliczane i w razie konieczności przeliczane, tak aby były zbieżne z oceną w macierzystym systemie oceniania. Uczelnia stwarza możliwość praktyk/staży absolwenckich za granicą. Głównymi docelowymi miejscami wyjazdów są: zagraniczne orkiestry, filharmonie, opery, chóry. W ostatnim roku akademickim absolwentka wydziału Wokalno-Aktorskiego odbyła staż w prestiżowym Chórze A. Schoenberga w Wiedniu.

Zespołowi Oceniającemu udostępniono umowy dotyczące współpracy międzynarodowej m.in. z następującymi uczelniami i instytucjami: International Education Union w Pekinie, Xinyu Business Mansion [Chińskie Centrum na Rzecz przyjaźni i Współpracy zagranicznej w Pekinie. Corocznie Uczelnia przyjmuje około 10 studentów chińskich na roczny kurs przygotowawczy i studia. Kurs i studia prowadzone są na licznych kierunkach w tym na Wokalistyce. Poza tym przedstawiono bardzo liczny wykaz uczelni partnerskich w ramach programu Erasmus+ (ponad 100 z 28 krajów, m.in.: Austria, Belgia, Bułgaria, Czechy, Cypr, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Litwa, Łotwa, Malta, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Rumunia, Słowenia, Słowacja, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, Wielka Brytania, Włochy). Są to następujące uczelnie, m.in.: Conservatorio di Musica „G.Verdi” di Milano, Lietuvos Muzikos ir Teatro Akademijs Vilnius, Akademy of Music Ljubljana, Conservatorio di Musica „Santa Cecilia” di Roma, Akademy of Arts in Banská Bystrica, Arnold Schoenberg Choir in Austria, Anadolu University w Turcji, Hogeschool van Beeldende Kunsten, Muziek en Dans, Den Haag [Erasmus +], Konservatorium Wien University, Conservatoire Royal de Bruxelles, National Akademy of Music Sofia, Ostravska Universita, University of Nicosia, Le Conservatoire national superieur musique et dance de Lyon, Ionian University, Escola Superior de Musica de Catalunya, University of Malta, Universitat der Kunste Belin, Bergen University College, Universidade do Minho i wiele wiele innych. Umowy dotyczą wielu kierunków studiów w tym Wokalistyki.

W roku akademickim 2013/2014 w ocenianej Jednostce wymiana objęła: jednego studenta w ramach LLP Erasmus (wyjazd do Włoch, specjalność: śpiew solowy), 2 pracowników (wyjazdy do Włoch i na Litwę - kursy i wykłady), zaproszonych zostało 3 pedagogów (Słowenia, Włochy – specjalność: śpiew solowy, Włochy- specjalność akompaniament]. W roku akademickim 2014/ 2015 wyjechało 2 pedagogów, reprezentujących specjalności: śpiew solowy i akompaniament (Włochy, kursy i wykłady). W kolejnym roku wyjechało 3 studentów w ramach Erasmus +/ Power [Słowacja, Włochy, Austria, specjalność: śpiew solowy], natomiast przyjechało 2 studentów wokalistyki (w ramach Erasmus+; Turcja, Holandia). Jednostka gościła również 1 pedagoga-śpiewaka z Włoch (w ramach Erasmus +).

Podczas wizytacji przedstawiono kryteria selekcji studentów na wyjazd w ramach programu Erasmus + oraz zasady dofinansowania w roku akademickim 2017\2018 oraz warunki i zasady finansowania wyjazdów na studia i praktykę studentów z programu POWER na rok akademicki 2016\2017 oraz kartę ECHE - Erasmus Charter for Higher Education, umożliwiającą mobilność w ramach programu Erasmus+.

Wszystkie dokumenty i informacje dotyczące rekrutacji na program mobilnościowy można uzyskać od Koordynatora Erasmus+. Po zacerpnięciu opinii studentów i analizie dokumentów można stwierdzić, że dość mała liczba osób decyduje się na wyjazd. Przyczyną słabej mobilności studentów kierunku wokalistyka jest fakt, iż osoby, które decydują się na wyjazd w większości nie wiedzą do jakiej klasy śpiewu zostaną przydzielone. Potwierdzili to również pedagodzy podczas spotkania z Zespołem Oceniającym. Okazało się, iż część nauczycieli akademickich jest przeciwna wyjazdom studentów w ramach programu Erasmus+. Wątpliwości wynikają z jakości kształcenia głosu na zagranicznych uczelniach, na których nie ma gwarancji do jakich nauczycieli śpiewu trafią studenci. Wykładowcy argumentują swoje zastrzeżenia tym, że studenci w pierwszych miesiącach nauki „odwzorowują” umiejętności mistrza i pod jego kierunkiem zdobywają pierwsze doświadczenia i wyobrażenia dotyczące pracy głosem i wykonawstwa artystycznego. Kształcenie wokalistów jest złożonym procesem nabywania umiejętności technicznych. Ponadto okazało się, iż z dużym opóźnieniem spływają protokoły z zaliczeniem przedmiotu z uczelni partnerskich.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Przedstawione powyżej szczegółowe dane z ostatnich trzech lat akademickich wskazują, iż wzajemna wymiana studentów i pedagogów reprezentujących kierunek wokalistyka jest realizowana coraz efektywniej. Do mocnych stron Jednostki należy niewątpliwie zaliczyć: kurs języka polskiego dla Chińczyków, w którym uczestniczą studenci Wydziału Wokalno-Aktorskiego; uruchomienie platformy OLS (Online Language Support), z której studenci mogą korzystać bezpłatnie na podstawie przydzielonej licencji, w celu nauki języka obcego.

Opisane powyżej obawy nauczycieli akademickich, związane z wyjazdami studentów w ramach programu Erasmus+, należy uznać za uzasadnione; niemniej jednak wskazują one na błędy związane z samą organizacją wyjazdów. Warto dodać, iż w roku 2013/2014 Uczelnia znalazła się w prestiżowej 10 uczelni najlepiej realizujących mobilność w ramach programu Erasmus + na ponad 280 uczelni z 55 krajów stowarzyszonych w AEC (Association Europeenne des Conservatoires). Rezultaty przedstawione zostały w raporcie AEC.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Należy doprecyzować umowy z zagranicznymi uczelniami partnerskimi w taki sposób, aby gwarantowały kształcenie polskiego studenta u określonego pedagoga z odpowiednimi kwalifikacjami i umiejętnościami pedagogicznymi – zgodnie z rekomendacją nauczyciela akademickiego prowadzącego naukę śpiewu solowego w macierzystej Uczelni. Ponadto umowa winna określać ostateczny termin przysyłania protokołów egzaminacyjnych z uczelni partnerskich (oceny i punkty ESTS) w taki sposób, aby w odpowiednim czasie student mógł zaliczyć określony rok lub semestr.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1. Jednostka dysponuje infrastrukturą zapewniającą zarówno właściwą realizację procesu dydaktycznego, jak i prowadzenie działalności artystyczno-naukowej na dobrym poziomie. Właściwy poziom infrastruktury oraz powierzchnia bazy dydaktycznej służą prawidłowej realizacji efektów kształcenia określonych na kierunku wokalistyka. Jednostka dysponuje 20 salami dydaktycznymi. Są one wyposażone w odpowiedni sprzęt, taki jak: jak instrumenty muzyczne (fortepiany lub pianina), aparatura do odtwarzania i nagrywania muzyki, lustra, szafki na nuty i pulpity. Ponadto w pełni wyposażone w sprzęt multimedialny sale 351 i 266 pozwalają na realizację zawartych w sylabusach form prowadzenia zajęć. Przedstawiona wyżej baza lokalowa Jednostki w pełni zaspokaja potrzeby związane ze specyfiką kształcenia wokalnego. Uczelnia uzyskała własną salę koncertową – Aula Nova im S. Stuligrosza, w której są 2 fortepiany. Odbywają się tam koncerty, egzaminy ze śpiewu na studiach II stopnia, koncerty dyplomowe studentów kierunku wokalistyka, niektóre przedstawienia operowe. Sala posiada 199 miejsc. Obok swojej podstawowej pracy dydaktycznej zaczęła ona pełnić rolę instytucji kultury i w chwili obecnej jest jednym z najistotniejszych punktów na muzycznej mapie Poznania. O jej atrakcyjności decyduje nie tylko wyposażenie, ale również dogodna lokalizacja. Aula Nova otrzymała tytuł „Budowa Roku 2006” i nagrodę pierwszego stopnia w kategorii „Obiekty użyteczności publicznej”. W budynku Uczelni mieszczą się również dwie sale o charakterze teatralnym przystosowane również do zajęć właściwych dla kierunku wokalistyka: Sala kameralna - w niej odbywa się przedmiot: Zespoły operowe, „Wtorki wokalne” (cykl koncertów organizowanych przez Jednostkę), egzaminy studentów I stopnia ze śpiewu, egzaminy techniczne, koncerty dyplomowe (w ramach studiów licencjackich), sala ma 85 miejsc. Są w niej reflektory, fortepian i pianino. Sala Prezydencka (nr 11) – z zapleczem i garderobami. Przede wszystkim odbywają się w niej zajęcia i przedstawienia aktorskie. Sala jest wyposażona w nagłośnienie, reflektory, projektor, ekran, poza tym jest w niej fortepian. Posiada ona 75 miejsc. Odbywają się tam również posiedzenia

Rady Wydziału, spotkania ze studentami, spotkania Katedry Wokalistyki. Ponadto warto odnotować, iż Wydział - w ramach zajęć Anatomia i fizjologia głosu - współpracuje ze Szpitalem Klinicznym im. Heliodora Święcickiego Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, dzięki czemu studenci mogą badać swój aparat głosowy za pomocą specjalistycznej aparatury. Jest to niezwykle cenne, gdyż głos ludzki jest podstawowym narzędziem pracy śpiewaka, a specyfika jego pracy narzuca ogromne obciążenia dla narządu głosu. Uczelnia jest wyposażona w windy, które ułatwiają dostęp do sal wykładowych osobom z niepełnosprawnościami. Obecnie na wizytowanym kierunku nie studiuje żadna osoba niepełnosprawna.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniający studenci pozytywnie ocenili wyposażenie sal dydaktycznych, ich zdaniem pomieszczenia są dobrze dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku. Baza dydaktyczna spełnia wszystkie wymogi niezbędne do prowadzonych form zajęć, ponadto studenci mają możliwość korzystania z profesjonalnego studia nagrań. Wyrazili natomiast negatywne stanowisko na temat dostępności sal. Większość osób rezerwujących sale ćwiczeniowe nie przestrzega zasad korzystania z nich. Studenci nie przebywają w salach, blokując tym samym inną możliwość ich wykorzystania dla potrzeb ćwiczeń. Na spotkaniu zainteresowani zaproponowali dzienny limit czasu (2h) użytkowania sal przeznaczonych do ćwiczenia.

7.2. Biblioteka Główna stanowi podstawę jednolitego systemu bibliotecznego-informacyjnego, który obsługuje pracowników i studentów oraz pełni również funkcję ogólnodostępnej biblioteki publicznej. Zbiory Biblioteki zawierają 23 tys. książek, w tym: literaturę naukową i dydaktyczną, encyklopedie, bibliografie osobowe, katalogi twórczości, słowniki, informatory i przewodniki muzyczne. Najliczniejsza jest kolekcja materiałów nutowych - 57 tys. pozycji, w tym m.in. XIX-wieczne kompletne wydanie dzieł J. S. Bacha BGA [Lipsk 1851], 7000 jednostek liczy zbiór nagrań płyt analogowych oraz 3.380 płyt CD. Zbiory te w pełni odpowiadają potrzebom studentów wizytowanego kierunku. Czytelnia posiada 8 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Biblioteka jest członkiem dwóch konsorcjów: EBSCO i Cambridge University Press, dzięki czemu czytelnicy mają dostęp do dwóch specjalistycznych baz danych – RILM oraz HSS (Humanities and Social Sciences). Uczelnia współpracuje z Poznańską Fundacją Bibliotek Narodowych, dzięki czemu studenci mają dostęp do artykułów online, posiadają również dostęp do bazy nagrań „Naxos Music Library”. Komputery, dostępne w pracowniach komputerowych posiadają specjalistyczne programy do edycji nut („Sibelius”, „Finale”) czy do montażu dźwięku („Pro Tools”, „Reaper”). Wydział Wokalno-Aktorski w ramach realizacji badań naukowych dokonał w ostatnim czasie zakupu materiałów nutowych, książek i płyt, które stanowią uzupełnienie ogólnouczelnianej bazy bibliotecznej. Zdaniem studentów godziny otwarcia Biblioteki są dostosowane do ich potrzeb, a literatura obowiązkowa zalecana w sylabusach jest w niej dostępna. Opinię studentów w tym zakresie w pełni potwierdza Zespół Oceniający.

7.3. Baza dydaktyczna, jaką dysponuje Jednostka dostosowana jest do form zajęć oraz umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz pozwala na realizację tematyki zajęć dydaktycznych opisanej w sylabusach przedmiotów. Władze Wydziału dbają o ciągłe uzupełnianie infrastruktury dydaktycznej, w tym instrumentarium. Od stycznia 2017 roku działa system elektronicznego dziekanatu. W sali kameralnej znajduje się już wysłużony fortepian (marki Kawai), który nie spełnia oczekiwań akompaniatorów - pod względem brzmieniowym i mechanicznym. W związku z tym Władze Wydziału mają zamiar w obecnym roku kalendarzowym dokonać zakupu podobnej klasy instrumentu (tej samej marki) - ze środków na utrzymanie potencjału badawczego. Studenci negatywnie zaopiniowali system korzystania z sal do ćwiczeń. Pomimo przeprowadzanej kontroli przez Władze Uczelni, studenci nadal pobierają klucze do sal w których nie przebywają, co powoduje brak dostępności dla innych zainteresowanych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Infrastruktura naukowo-dydaktyczna Jednostki umożliwia w pełni realizację kształcenia o profilu ogólnoakademickim, zapewniając wszelkie pomoce potrzebne studentom do zdobywania wiedzy, podnoszenia kwalifikacji, prowadzenia działalności artystyczno-naukowej i rozwoju kompetencji społecznych. Literatura przedmiotu, zalecana w sylabusach, jest dostępna dzięki zasobom Biblioteki Głównej oraz poprzez specjalistyczne bazy danych. Zbiory Biblioteki Głównej, w tym: materiały nutowe, płyty analogowe, CD i DVD w pełni zaspokajają potrzeby studentów i nauczycieli akademickich wizytowanej Jednostki i dają możliwość kształcenia na wysokim poziomie. Władze

Jednostki monitorują infrastrukturę dydaktyczną, dbając o ciągłe jej doskonalenie (m.in. wprowadzono system elektronicznego dziekanatu działający od stycznia 2017 roku). Warto również zwrócić uwagę na opisane wyżej plany zakupu nowego fortepianu, co świadczy o strategii Władz Wydziału w zakresie udoskonalania infrastruktury naukowo-dydaktycznej.

Studenci negatywnie zaopiniowali system korzystania z sal do ćwiczeń. Zdaniem Zespołu Oceniającego istotną rolę w poprawie sytuacji może odegrać Samorząd Studencki, który winien kształtować empatyczną postawę studentów w zakresie efektywnego wykorzystywania sal przeznaczonych do ćwiczeń indywidualnych.

Dobre praktyki

1. W trosce o właściwą kondycję aparatu głosowego studentów Jednostka zapewnia możliwość badań kontrolnych w Szpitalu Klinicznym im. Heliodora Święcickiego Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu.

Zalecenia

1. Należy zainspirować Samorząd Studencki do kształtowania empatycznych postaw studentów w zakresie efektywnego wykorzystywania sal przeznaczonych do ćwiczeń indywidualnych.

2. Należy rozważyć dzienny limit, w ramach którego student może korzystać z sali w celu odbywania indywidualnych ćwiczeń.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1. W spotkaniu z przedstawicielem Zespołu Oceniającego PKA uczestniczyli studenci I i II stopnia studiów wszystkich lat. Ponadto przeprowadzono spotkania z Samorządem Studenckim, przedstawicielami studentów w Radzie Wydziału oraz z Kołem Naukowym.

Podczas spotkania studenci wyrazili pozytywną opinię na temat dostępności nauczycieli akademickich. Ze względu na relację mistrz-uczeń mają oni stały kontakt z nauczycielami akademickimi, w tym również za pośrednictwem telefonu lub poczty elektronicznej. Ponadto studenci zaznaczyli, że nauczyciele akademicy są zawsze dostępni podczas dyżurów i wspomagają ich w procesie kształcenia np. organizując dla nich dodatkowe konsultacje. Studenci zaznajamiani są na pierwszych zajęciach z literaturą specjalistyczną, sylabusami, zasadami zaliczenia przedmiotu oraz efektami kształcenia. Ponadto wszystkie potrzebne informacje na temat programu studiów są dostępne na stronie internetowej Uczelni.

Jednostka organizuje wiele konferencji naukowych m.in. takich jak: „Maszyński, Szopski, Joteyko, Kassern – Moniuszko In Memoriam” czy „Meandry wokalistyki. Wybrane zagadnienia”. Studenci uczestniczą w warsztatach i koncertach w ramach przeprowadzanych konferencji naukowych, a zajęcia dydaktyczne są w tym czasie zawieszane, aby umożliwić uczestnictwo wszystkim zainteresowanym wizytowanego kierunku. Studenci mają możliwość uczestniczenia w cyklu koncertów „Nasze pierwsze kroki” dzięki, którym mogą zaprezentować swój repertuar przed publicznością – otrzymują wówczas

informację zwrotną na temat swoich postępów w nauce. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci mieli zastrzeżenie do zaokrąglania ocen z egzaminu z przedmiotu głównego. Nie wszystkim studentom przekazywana jest informacja zwrotna na temat uzyskanej średniej oceny (z uwzględnieniem dwóch miejsc po przecinku), jaką uzyskali podczas egzaminu. Według opinii studentów istotne jest dla nich, czy średnia ocen wyniosła np. 19,68 czy 20,46 (choć obydwie wartości wskazują na 20 punktów – po zaokrągleniu), ponieważ szczegółowe różnice punktowe w pełni odzwierciedlają poziom artystyczny występu.

Studenci mają możliwość zdobywania i poszerzania praktycznych umiejętności podczas koncertów, spektakli czy warsztatów. Na uczelni funkcjonuje Biuro Karier, które odpowiedzialne jest za informowanie studentów o ofertach pracy. Biuro Karier organizuje szkolenia z zakresu zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci stwierdzili, że chętnie wzięliby udział w warsztatach z: aktorstwa, dykcji, charakteryzacji czy radzenia sobie z treścią, które wspomogłyby w ich procesie kształcenia.

Na Wydziale działa jedno Koło Naukowe „Ars Vocalis”, które od tego roku akademickiego zostało reaktywowane. Studenci działający w kole naukowym bardzo pozytywnie wypowiadali się na temat współpracy z Władzami Wydziału, którzy wspierają ich działalność. (Władze Wydziału na prośbę Koła Naukowego zakupiły kamerę, dzięki której studenci mogą nagrywać swoje występy.) Odwołując się do zaleceń z poprzedniej wizytacji z roku 2010, sprawne działanie Samorządu Studenckiego utrudniał zbyt długi proces administracyjny dotyczący przyznawania środków na ich działalność. Samorząd Studencki podczas spotkania pozytywnie odniósł się do wspierania ich inicjatyw i projektów. Jednogłośnie stwierdzono, że nie mają już problemu z pozyskiwaniem środków na działalność, a Władze Uczelni wspierają ich pomysły. Przykładem jest zorganizowanie koncertu i wystawy przez Samorząd Studencki we współpracy z Uniwersytetem Artystycznym oraz Forum Studentów Uczelni Artystycznych w ramach projektu „Mikstury Kultury”.

System wspierania i motywowania studentów opiera się głównie na możliwości uzyskania m.in. stypendium Rektora, stypendium socjalnego, stypendium specjalnego, zapomogi oraz stypendium ministra za wybitne osiągnięcia. Wszystkie formy pomocy studentom są umocowane w Regulaminie Przyznawania Pomocy Materialnej dla studentów. Według opinii studentów, system rozstrzygania skarg działa bardzo dobrze, jest przejrzysty i skuteczny. Wszystkie uwagi, studenci mogą zgłaszać bezpośrednio do Władz Wydziału lub do starostów danego roku.

8.2. Ze względu na relację mistrz-uczeń studenci mają stały kontakt z nauczycielami akademickimi. Chętnie organizują studentom dodatkowe zajęcia (poza oficjalnym harmonogramem swoich zajęć).

Studenci na spotkaniu z Zespołem Oceniającym pozytywnie ocenili pomoc kadr i pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich. Zaznaczyli, że Władze Wydziału zawsze udzielają im pomocy w rozwiązywaniu ich problemów. Ponadto, strona internetowa Uczelni zawiera wszystkie potrzebne informacje dla studentów. W każdym semestrze przeprowadzana jest ankieta oceny nauczycieli i pracowników akademickich. Raporty z wynikami ankiet studenckich opublikowane są na stronie internetowej Uczelni. Jednostka zapewnia studentom dostęp do aktualnych informacji o formach ich wsparcia i motywowania; niemniej jednak znajomość zasad przyznawania pomocy materialnej wśród studentów jest niewystarczająca.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Mocną stroną wizytowanego kierunku jest dobry kontakt studentów z nauczycielami akademickimi. Ze względu na relacje mistrz-uczeń studenci są w stałym kontakcie z prowadzącymi zajęcia. Ponadto nauczyciele akademicy organizują dodatkowe zajęcia dla studentów. Władze Jednostki wspierają inicjatywy Koła Naukowego i Samorządu Studentów. Wszystkie informacje związane z pomocą materialną dostępne są na stronie internetowej, choć znajomość zasad przyznawania pomocy materialnej wśród studentów jest niewystarczająca. Publikacja na stronie internetowej raportów z wynikami ankiet studenckich, przeprowadzanych w każdym semestrze, oceniających nauczycieli akademickich i pracowników akademickich świadczy niewątpliwie o funkcjonowaniu procesu monitorowania kadry akademickiej jak i wspierającej kształcenie; w tym udziale studentów w rozwoju i doskonaleniu systemu. Opieka i wsparcie studentów a także ich motywowanie do osiągnięcia efektów kształcenia skupia się głównie na inicjowaniu działalności artystycznej (m.in. czynny udział studentów w spektaklach, koncertach „Nasze pierwsze kroki”, wspieranie inicjatyw Samorządu Studenckiego i Koła Naukowego); zapewnieniu stałej dostępności nauczycieli akademickich a także efektywnej pomocy Władz Jednostki.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Zaleca się bardziej efektywne upowszechnianie informacji wśród studentów o zasadach przyznawania pomocy materialnej.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
<p><i>Szczegółowa analiza sylabusów pozwala stwierdzić, iż ich jakość jest nierówna. Często autorzy mylą sylabusy z programem autorskim. Zagadnienia dotyczące treści kształcenia często mylone są z celami kształcenia i metodami dydaktycznymi. Czasami literatura podstawowa i uzupełniająca mylona jest z wykazem utworów przeznaczonych na dany instrument. Zaleca się weryfikację treści sylabusów pod względem punktów ECTS oraz treści kształcenia i celów nauczania. Ponadto w sylabusach należy uwzględnić literaturę podstawową i uzupełniającą.</i></p>	<p>Przeanalizowano treść sylabusów oraz opracowano wskazówki dotyczące ich wypełniania. Treść sylabusów podlega okresowej ocenie dokonywanej przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Skuteczność podjętych działań potwierdza brak zastrzeżeń ze strony Zespołu Oceniającego PKA dotyczących kompleksowości sylabusów przedstawionych do wglądu Zespołu Oceniającego.</p>
<p><i>W ogłoszonych w informatorze zasadach ogólnych brak informacji o sposobie powiadomienia kandydata o decyzji komisji rekrutacyjnej, brak też określenia terminu ogłoszenia decyzji przez wydziałową komisję rekrutacyjną. W opisanej procedurze przyjmowania dokumentów brak określenia sposobu postępowania w przypadku osób zdających w danym roku egzamin maturalny. Spore wątpliwości budzi zatwierdzony ostateczny termin zgłoszeń przystąpienia do egzaminu na studia magisterskie II stopnia (24 maj). W przypadku egzaminów na studia stacjonarne gdzie obowiązuje limit miejsc brak określenia zasady postępowania w przypadku równej ilości punktów. Uchwała rekrutacyjna, której szczegółowe zapisy sformułowane są w informatorze będącym integralnym załącznikiem przyjętej uchwały, nie zawiera zatem wszystkich istotnych dla kandydatów na studia informacji. Należy przeanalizować organizację rekrutacji na kierunku wokalistyka zarówno na studia stacjonarne jak i niestacjonarne.</i></p>	<p>Uwzględniając sugestie Zespołu Oceniającego PKA przeprowadzającego ocenę programową w roku akademickim 2010/2011 opracowano nową procedurę rekrutacji kandydatów na studia. Obecne zasady rekrutacji nie budzą zastrzeżeń.</p>
<p><i>Pewne niejasności budzi fakt iż na III roku studiów I stopnia (semestr V) można uzyskać 36 punktów. Jeżeli student wybierze jeden z trzech proponowanych fakultetów, to i tak łączna punktacja w systemie ECTS</i></p>	<p>Opracowano nowy system punktacji ECTS, którego najnowsza forma wejdzie w życie w roku akademickim 2017/2018. Obecnie podział punktów ECTS przyporządkowany do poszczególnych semestrów jest</p>

<p>wyniesie co najmniej 32. Podobna sytuacja ma miejsce w semestrze VI w którym przedmioty posiadają łącznie 38 punktów ECTS. Należy zweryfikować przypisanie punktów ECTS tak, by ich łączna liczba w ramach roku akademickiego nie przekraczała 60 punktów.</p>	<p>prawidłowy.</p>
<p>Studenci pytani o ankietę, mogliście przypominać sobie fakt jej przeprowadzania. Wyrazili chęć udziału w ankiecie oraz przekonanie, że ankieta powinna odbywać się częściej, na ostatnich zajęciach w semestrze. Studentom nie odpowiada model wypełniania ankiety, w którym muszą stawić się po jej odbiór. Twierdzą, że ogranicza on anonimowość badania. Proces oceny pedagogów przez studentów w Akademii Muzycznej w Poznaniu przebiega w sposób nieprawidłowy. Uczelnia powinna zadbać o to, by ankieta oceniająca jakość kształcenia przeprowadzana była częściej, oraz by brało w niej udział więcej studentów. Jednocześnie należy zastanowić się nad obecną konstrukcją ankiety i dodać do niej pytania otwarte, w których studenci mieliby możliwość pełniejszej wypowiedzi.</p>	<p>Funkcjonujący obecnie system zapewnienia jakości kształcenia obejmuje procedurę ankietyzacji, która jest przeprowadzana regularnie, a jej wyniki są wykorzystywane w procesie doskonalenia jakości kształcenia, o czym mowa w opisie kryterium 3. Wyniki ankietyzacji są podawane do publicznej wiadomości w formie dostosowanej do potrzeb poszczególnych ich odbiorców (studenci, nauczyciele akademicy).</p>
<p>Z innych spraw, jakie zostały zasygnalizowane przez pedagogów należy podkreślić, że wszyscy byli zdania, iż Wydział powinien mieć profil wokalnokantorski, a nie wokalny. Przygotowuje się studentów do pracy na scenach operowych oraz teatrów muzycznych. Kadra pedagogów prowadzących zajęcia aktorskie jest znakomita i studenci otrzymują kwalifikacje aktorskie najwyższej miary.</p>	<p>Prowadzący oceniany kierunek studiów Wydział Wokalny został przekształcony w obecnie działający Wydział Wokalno-Aktorski.</p>
<p>Wszyscy zebrani byli zgodni, że ze względu na często spotykany brak przygotowania muzycznego kandydatów na śpiew solowy, należałoby poczynić starania, aby studia licencjackie trwały przez okres 4 lat. Przygotowanie studentów, którzy kształceni są bez wcześniejszego przygotowania do studiów magisterskich przez okres 3 lat jest w większości wypadków trudny do zrealizowania. Szkoda państwowych środków finansowych na studia licencjackie, które muszą się zamknąć w</p>	<p>Przy udziale interesariuszy wewnętrznych (studenci, nauczyciele akademicy) oraz zewnętrznych (współpracujące z Wydziałem instytucje kulturalne) opracowano koncepcję prowadzenia studiów na kierunku wokalistyka w 4-letnim cyklu kształcenia, który został wprowadzony od roku akademickiego 2016/2017.</p>

<p><i>absurdalnym okresie 3 lat. Głos jest żywym instrumentem i wymaga czasu, aby młody adept sztuki wokalne mógł nim władać z całkowitą swobodą i pełną świadomością. Po długiej dyskusji pedagodzy postanowili wszcząć starania u władz uczelni o możliwość utworzenia 4-letnich studiów licencjackich.</i></p>	
<p><i>Należy jednak dążyć do poprawy dostępności sal dla studentów wizytowanego kierunku, postarać się o zwiększenie zasobów biblioteki w najbardziej potrzebne studentom pozycje literatury specjalistycznej, a także, w perspektywie rozwoju bazy dydaktycznej, pomyśleć o udostępnieniu studentom miejsc parkingowych.</i></p>	<p>Władze ocenianego kierunku studiów podjęły skuteczne działania zmierzające do pozyskania nowych sal dydaktycznych i ćwiczeniowych używanych podczas realizacji procesu kształcenia oraz oddanych do użytku studentów poza godzinami zajęć dydaktycznych. Przearanżowano również dostępne dotychczas sale, tak aby maksymalnie wykorzystać i dostosować ich przestrzeń do potrzeb procesu dydaktycznego. Choć studenci wciąż podtrzymują zdanie, iż liczba sal jest niewystarczająca dla ich potrzeb, to zdaniem Zespołu Oceniającego pozwala ona na swobodną realizację procesu kształcenia, a deklaracje Władz ocenianego kierunku studiów o wciąż podejmowanych działaniach na rzecz pozyskania nowych pomieszczeń oraz skuteczność dotychczasowych przedsięwzięć pozwalają na stwierdzenie, że działania doskonalące w tym zakresie będą kontynuowane. W odniesieniu do zastrzeżeń dotyczących dostępnej w bibliotece literatury, dokonano zakupu nowych wydawnictw, w tym zbiorów nut. Obecnie studenci pozytywnie oceniają zasoby biblioteki.</p>
<p><i>Studenci mają poczucie, iż w większości przypadków dziekani wspierają ich w ich problemach i stoją po ich stronie. Studenci zgłosili kilka uwag do programu studiów. Ocenili, iż zbyt późno w programie pojawia się część przedmiotów pomocniczych, takich jak fonetyka rosyjska. Chcieliby również by do programu dodać przedmioty takie jak charakteryzacja czy wymowa w śpiewie, życzyliby sobie również zwiększenia ilości zajęć ruchowych (tańca i ruchu scenicznego, ale niekoniecznie baletu). Konstrukcja planu zajęć wymaga według studentów pewnych korekt. Życzyliby sobie oni zmniejszenia liczby „okienek”, czyli</i></p>	<p>Realizowany program studiów uległ modyfikacji, w następstwie której rozszerzono zajęcia z Włoskiej liryki wokalne, co spotkało się z pełną aprobatą nauczycieli akademickich i studentów. Studentom stworzono również możliwość udziału w zajęciach ruchowych w ramach zajęć fakultatywnych. Ponadto dokonano podziału na mniejsze grupy studentów uczestniczących w zajęciach tanecznych, co pozwoliło na wyższą efektywność wykorzystania przez studentów czasu spędzonego z nauczycielem akademickim.</p>

<p><i>przerw pomiędzy zajęciami. Jednocześnie obecni na spotkaniu zasugerowali odciążenie dwóch pierwszych lat studiów licencjackich i przeniesienie niektórych przedmiotów na trzeci rok. Uczelnia spełnia w większości wymagania dotyczące opieki naukowej i dydaktycznej. Warto jednak by Władze Wydziału wsłuchały się w głosy studentów i ich bardzo konkretne uwagi dotyczące konstrukcji programu studiów i planu zajęć.</i></p>	
<p><i>Uczelnia nie przedstawiła stosowanego systemu informacyjnego (gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o poziomie zadowolenia studentów oraz o wynikach kształcenia osiąganych przez studentów, możliwościach zatrudnienia absolwentów itp.), jak również publikowania informacji (np. dostępu do aktualnych i obiektywnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, posiadanych uprawnień, stosowanych procedur toku studiów, planowanych efektów kształcenia).</i></p>	<p>Funkcjonujący obecnie system zapewnienia jakości kształcenia zapewnia pełny dostęp do informacji o wynikach ankietyzacji studentów. Dane te podlegają opracowaniu w ramach prac prowadzonych przez Wydziałowy i Uczelniany Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, po czym są publikowane na stronie internetowej Uczelni.</p>
<p><i>W uczelni nie działa Biuro Karier ani inna forma o zbliżonych zasadach działania.</i></p>	<p>W następstwie zgłoszonych przez Zespół Oceniający PKA przeprowadzających ocenę kierunku w roku akademickim 2010/2011, a także dyskusji prowadzonych na szczeblu Uczelni dotyczących struktury organizacyjnej Uczelni, powołano Biuro Karier, którego kompetencje zostały pozytywnie ocenione przez członków Zespołu Oceniającego PKA.</p>
<p><i>Jedynym problemem, który winien zostać jak najszybciej rozwiązany, są procedury administracyjne uniemożliwiające sprawne działanie Samorządowi Studenckiemu. Niestety tamą dla skutecznych działań Samorządu jest nieskuteczność administracji i procedury biurokratyczne. Środki przyznane na działalność Samorządu Studenckiego są trudne do uruchomienia: upływa sporo czasu od decyzji Samorządu o wydaniu pieniędzy na konkretny cel aż do realizacji tej decyzji.</i></p>	<p>Przeprowadzone w trakcie wizytacji rozmowy z przedstawicielami Samorządu Studenckiego potwierdziły, iż obecnie studenci ocenianego kierunku studiów bardzo wysoko oceniają współpracę z Władzami Wydziału i Uczelni oraz szczególnie doceniają udzielane im przez Dziekana Wydziału wsparcie.</p>